

## 6. cvičení k předmětu NMAI058 Lineární Algebra 2 (LS 19/20)

(Řešená verze)

**Úloha 1:** Geometrickou interpretací determinantu je objem. Přesněji absolutní hodnota determinantu určuje, jak moc lineární zobrazení  $x \mapsto Ax$  určené maticí  $A$  zvětšuje/zmenšuje velikost objektů (doporučujeme zhlédnout 10-minutové video o determinantech od “Three blue, one brown” viz <https://www.youtube.com/watch?v=Ip3X9LOh2dk>). Tedy pokud máme matici  $2 \times 2$ , absolutní hodnota jejich determinantu představuje kolikrát se zvětší obsah rovinného geometrického útvaru (například jednotkového čtverce) po provedené transformaci. Absolutní hodnota determinantu matice velikosti  $3 \times 3$ , pak udává kolikrát se zvětší objem geometrického 3 dimenzionálního útvaru (například krychle) provedením lineární transformace dané příslušnou maticí.

Zároveň lze na determinant nahlížet jako na obsah rovnoběžnostěnu daného sloupce matice. Pokud příslušnou lineární transformaci provedeme na čtverec jehož strany jsou dány vektory  $(1, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  – čtverec reprezentovaný  $I_2$ , bude tento čtverec zobrazen na rovnoběžnostěn daný sloupce matice.

Spočítejte determinanty a ověřte si intuici pro následující matice.

a)  $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

**Řešení:** V tomto případě lineární zobrazení zobrazí každou plochu na sebe samu. Tedy plochy se nemění a očekáváme, že determinant bude 1.

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\det(A) = A_{1,1}A_{2,2} - A_{1,2}A_{2,1} = 1 \cdot 1 - 0 \cdot 0 = 1.$$

b)  $B = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

**Řešení:** Toto lineární zobrazení vezme čtverec jehož strany jsou dány vektory  $(1, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  (obsah je 1) a zobrazí jej na obdélník jehož strany jsou  $(2, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  (obsah je 2). Tedy zobrazení “nafukuje” prostor 2-krát a očekáváme, že  $\det(B) = 2$ .

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\det(B) = B_{1,1}B_{2,2} - B_{1,2}B_{2,1} = 2 \cdot 1 - 0 \cdot 0 = 2.$$

c)  $C = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$

**Řešení:** Toto lineární zobrazení vezme čtverec daný vektory  $(1, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  (obsah je 1) a zobrazí jej na čtverec jehož strany jsou  $(2, 0)^T$  a  $(0, 2)^T$  (obsah je 4). Tedy zobrazení “nafukuje” prostor 4-krát a očekáváme, že  $\det(C) = 4$ .

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\det(C) = C_{1,1}C_{2,2} - C_{1,2}C_{2,1} = 2 \cdot 2 - 0 \cdot 0 = 4.$$

$$d) D = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

**Řešení:** Toto lineární zobrazení vezme čtverec daný vektory  $(1, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  (obsah je 1) a zobrazí jej na rovnoběžník jehož strany jsou  $(1, 0)^T$  a  $(2, 1)^T$ . Obsah rovnoběžníku je stále 1 (představte si, že vznikl tak, že vezmete stěnu vystavěnou z kostek a poté se opřete o její levou stranu, posunete jednotlivé kostky vůči sobě a stěnu zkosíte, ale obsah zůstane zachován).

Tedy zobrazení zachovává plochy a očekáváme, že  $\det(D) = 1$ .

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\det(D) = D_{1,1}D_{2,2} - D_{1,2}D_{2,1} = 1 \cdot 1 - 2 \cdot 0 = 1.$$

$$e) E = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$$

**Řešení:** Toto lineární zobrazení vezme čtverec daný vektory  $(1, 0)^T$  a  $(0, 1)^T$  (obsah je 1) a zobrazí jej na úsečku danou vektorem  $(1, 0)^T$ . Vzhledem k tomu, že jsme zobrazili na podprostor  $\mathbb{R}^2$  je obsah roven 0. Očekáváme tedy, že determinant bude nulový.

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\det(E) = E_{1,1}E_{2,2} - E_{1,2}E_{2,1} = 1 \cdot 0 - 0 \cdot 0 = 0.$$

$$f) F = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

**Řešení:** Pro matice velikosti  $3 \times 3$  platí podobná geometrická intuice, pouze místo obsahu udává determinant objem. Zdůrazníme poslední případ (lineární zobrazení na podprostor) i pro matice  $3 \times 3$ .

Toto lineární zobrazení vezme krychli danou vektory  $(1, 0, 0)^T$ ,  $(0, 1, 0)^T$  a  $(0, 0, 1)^T$  (objem krychle je 1) a zobrazí ji na čtverec daný vektory  $(1, 0, 0)^T$  a  $(0, 1, 0)^T$ . Vzhledem k tomu, že obraz zobrazení je podprostor  $\mathbb{R}^3$ , získáváme 2D útvar a jeho objem je tedy roven 0. Očekáváme tedy, že determinant bude nulový.

Vypočteme determinant z definice, následovně:

$$\begin{aligned}\det(F) &= F_{1,1}F_{2,2}F_{3,3} + F_{1,2}F_{2,3}F_{3,1} + F_{1,3}F_{2,1}F_{3,2} - F_{1,1}F_{2,3}F_{3,2} - F_{1,2}F_{2,1}F_{3,3} - F_{1,3}F_{2,2}F_{3,1} \\ &= 1 \cdot 1 \cdot 0 + 0 \cdot 0 \cdot 0 + 0 \cdot 0 \cdot 0 - 1 \cdot 0 \cdot 0 - 0 \cdot 0 \cdot 0 - 0 \cdot 1 \cdot 0 = 0.\end{aligned}$$

**Úloha 2:** Pomocí adjungované matice najděte matici inverzní (pokud existuje) k následující matici nad tělesem reálných čísel i nad tělesem  $\mathbb{Z}_5$ :  $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ -2 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$ .

**Řešení:** Adjungovaná matice:  $(\text{adj}(A))_{i,j} = (-1)^{i+j}|A^{j,i}|$ , kde  $A^{j,i}$  je matice vzniklá odstraněním  $j$ -tého řádku a  $i$ -tého sloupce z matice  $A$  (Pozor, všimněte si prohození indexů!).

Inverze se spočítá:  $A^{-1} = \frac{1}{|A|}\text{adj}(A)$ .

Nad  $\mathbb{R}$  počítáme adjungovanou matici následovně. Nejprve spočteme determinanty podmatic:

$$\begin{aligned}\det(A^{1,1}) &= \det \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} = 1 \\ \det(A^{2,1}) &= \det \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} = -1 \\ \det(A^{3,1}) &= \det \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} = -1 \\ \det(A^{1,2}) &= \det \begin{pmatrix} -2 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = -2 \\ \det(A^{2,2}) &= \det \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = 1 \\ \det(A^{3,2}) &= \det \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ -2 & 0 \end{pmatrix} = 2 \\ \det(A^{1,3}) &= \det \begin{pmatrix} -2 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = -2 \\ \det(A^{2,3}) &= \det \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = 1 \\ \det(A^{3,3}) &= \det \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ -2 & 1 \end{pmatrix} = 1\end{aligned}$$

Dostáváme adjungovanou matici:

$$\text{adj}(A) = \begin{pmatrix} 1 & (-1) \cdot (-1) & -1 \\ (-1) \cdot (-2) & 1 & (-1) \cdot 2 \\ -2 & (-1) \cdot 1 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 2 & 1 & -2 \\ -2 & -1 & 1 \end{pmatrix},$$

Nyní spočteme determinant matice  $A$ . Využijte rozvoje podle řádků a determinantů již spočtených výše. Dostáváme

$$\det(A) = 1 \cdot \det(A^{1,1}) + 0 \cdot \det(A^{1,2}) + 1 \cdot \det(A^{1,3}) = 1 - 2 = -1$$

Nyní adjungovanou matici vynásobíme  $\frac{1}{\det(A)} = -1$  a získáme inverzní matici.

$$A^{-1} = \begin{pmatrix} -1 & -1 & 1 \\ -2 & -1 & 2 \\ 2 & 1 & -1 \end{pmatrix}$$

Obdobně můžeme počítat nad  $\mathbb{Z}_5$ , pouze všechny kroky provádíme modulo 5.

$$|A| = -1 = 4, \operatorname{adj}(A) = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 4 \\ 2 & 1 & 3 \\ 3 & 4 & 1 \end{pmatrix}, A^{-1} = \begin{pmatrix} 4 & 4 & 1 \\ 3 & 4 & 2 \\ 2 & 1 & 4 \end{pmatrix}$$

**Úloha 3:** Další aplikaci determinantu můžeme najít v kombinatorice. Pro neorientovaný graf  $G = (V, E)$ , kde  $V = \{1, 2, \dots, n\}$  si zavedeme Laplaceovu matici  $L$  grafu  $G$  následovně:

$$\forall i, j \in V: \quad L_{i,j} = \begin{cases} \deg(i) & i = j \\ -1 & i \neq j \text{ and } (i, j) \in E \\ 0 & i \neq j \text{ and } (i, j) \notin E. \end{cases}$$

Počet koster  $\kappa(G)$  pak můžeme počítat jako  $\kappa(G) = \det(L^{1,1})$  (pokud by Vás zajímal důkaz, tak jej lze najít v knize Matoušek, Nešetřil: Kapitoly z diskretní matematiky, kapitola Počet koster  $\rightarrow$  Důkaz pracující s determinanty).

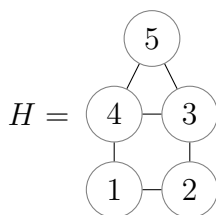
Spočtěte tímto způsobem počet koster následujících grafů a)  $G = \textcircled{1} - \textcircled{2} - \textcircled{3} - \textcircled{4}$

**Řešení:** Protože graf je cesta očekáváme, že determinant vyjde 1. Sestavíme Laplaceovu matici, ta bude velikosti  $4 \times 4$  a vypadá následovně:

$$L_G = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix}.$$

Nyní spočteme determinant  $L_G^{1,1}$ .

$$\begin{aligned} \kappa(G) &= \det(L_G^{1,1}) \\ &= \det \begin{pmatrix} 1 & -1 & 0 \\ -1 & 1 & -1 \\ 0 & -1 & 1 \end{pmatrix} = (-1)^{1+1} \det \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{pmatrix} + (-1)^{1+2}(-1) \det \begin{pmatrix} -1 & -1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \\ &\quad \text{(Rozvojem dle 1. řádku)} \\ &= 2 - 1 = 1. \end{aligned}$$



b)

**Řešení:** Sestavíme Laplaceovu matici, ta bude velikosti  $5 \times 5$  a vypadá následovně:

$$L_H = \begin{pmatrix} 2 & -1 & 0 & -1 & 0 \\ -1 & 2 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 3 & -1 & -1 \\ -1 & 0 & -1 & 3 & -1 \\ 0 & 0 & -1 & -1 & 2 \end{pmatrix}.$$

Nyní spočteme determinant  $L_H^{1,1}$ .

$$\begin{aligned} \kappa(H) &= \det(L_H^{1,1}) \\ &= \det \begin{pmatrix} 2 & -1 & 0 & 0 \\ -1 & 3 & -1 & -1 \\ 0 & -1 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & -1 & 2 \end{pmatrix} \\ &= (-1)^{1+1} \cdot 2 \det \begin{pmatrix} 3 & -1 & -1 \\ -1 & 3 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{pmatrix} + (-1)^{1+2} \cdot (-1) \det \begin{pmatrix} -1 & -1 & -1 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & 2 \end{pmatrix} \\ &\quad \text{(Rozvoj dle 1. řádku)} \end{aligned}$$

Spočteme první determinant:

$$\begin{aligned} \det \begin{pmatrix} 3 & -1 & -1 \\ -1 & 3 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{pmatrix} &= \det \begin{pmatrix} 3 & -1 & -1 \\ 0 & 4 & -3 \\ -1 & -1 & 2 \end{pmatrix} && \text{(Odečteme 3. řádek od 1.)} \\ &= (-1)^{2+2} \cdot 4 \det \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix} + (-1)^{2+3} \cdot (-3) \det \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ -1 & -1 \end{pmatrix} \\ &\quad \text{(Rozvoj dle 2. řádku.)} \\ &= 4 \det \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix} + 3 \det \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ -1 & -1 \end{pmatrix} \\ &= 4 \cdot 5 + 3 \cdot (-4) = 8. \end{aligned}$$

Spočteme druhý determinant:

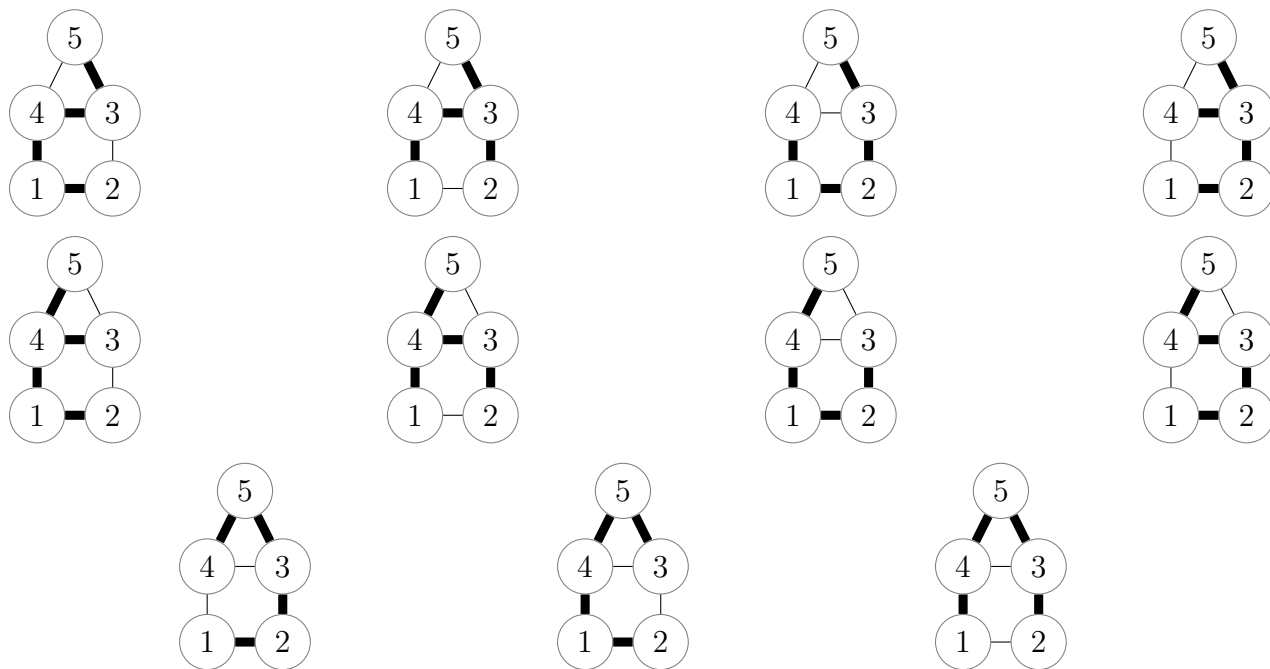
$$\det \begin{pmatrix} -1 & -1 & -1 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & 2 \end{pmatrix} = (-1)^{1+1} \cdot (-1) \det \begin{pmatrix} 3 & -1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix} \quad (\text{Rozvoj dle 1. sloupce})$$

$$= (-1)(3 \cdot 2 - (-1) \cdot (-1)) = -5 \quad (\text{Z definice})$$

Dosadíme spočtené determinanty do rovnice a dostáváme

$$\kappa(H) = 2 \det \begin{pmatrix} 3 & -1 & -1 \\ -1 & 3 & -1 \\ -1 & -1 & 2 \end{pmatrix} + \det \begin{pmatrix} -1 & -1 & -1 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & 2 \end{pmatrix} = 2 \cdot 8 - 5 = 11.$$

Všechny kostry pak vypadají takto:



**Úloha 4:** Rozhodněte, pro které hodnoty parametru  $a \in \mathbb{R}$  je následující matice regulární:

$$A = \begin{pmatrix} 2a & 3 & -1 \\ 5-a & -1 & -2 \\ 2+3a & 2 & 4 \end{pmatrix}.$$

**Řešení:** Využijeme Kritérium regularity (viz Věta 9.11, skript z Lineární algebry od Milana Hladíka), které říká, že  $A$  je regulární právě tehdy, když  $\det(A) \neq 0$ . Spočteme

determinant:

$$\begin{aligned}\det(A) &= \det \begin{pmatrix} 2a & 3 & -1 \\ 5-a & -1 & -2 \\ 2+3a & 2 & 4 \end{pmatrix} \\ &= 2a \det \begin{pmatrix} -1 & -2 \\ 2 & 4 \end{pmatrix} - 3 \det \begin{pmatrix} 5-a & -2 \\ 2+3a & 4 \end{pmatrix} - 1 \det \begin{pmatrix} 5-a & -1 \\ 2+3a & 2 \end{pmatrix} \\ &= 2a(-4+4) - 3((5-a)4 - (-2)(2+3a)) - ((5-a)2 - (-1)(2+3a)) \\ &= 35a - 84.\end{aligned}$$

Dostáváme tedy, že  $A$  je singulární právě tehdy, když  $a = \frac{84}{35} = \frac{12}{5}$ .

**Úloha 5:** Řešte následující soustavu rovnic pomocí Cramerova pravidla.

$$(A \mid b) = \left( \begin{array}{ccc|c} 2 & 1 & 3 & 7 \\ -1 & 1 & -2 & -6 \\ 3 & -1 & 3 & 10 \end{array} \right).$$

**Řešení:** Nejprve pomocí Gaussovy eliminace spočteme determinant  $A$ .

$$\begin{aligned}\det(A) &= \det \begin{pmatrix} 2 & 1 & 3 \\ -1 & 1 & -2 \\ 3 & -1 & 3 \end{pmatrix} = -\det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -2 \\ 2 & 1 & 3 \\ 3 & -1 & 3 \end{pmatrix} = -\det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & 2 & -3 \end{pmatrix} \\ &= -\frac{1}{3} \det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & 6 & -9 \end{pmatrix} = -\frac{1}{3} \det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & -1 \\ 0 & 0 & -7 \end{pmatrix} \\ &= -\frac{1}{3} \cdot (-1) \cdot 3 \cdot (-7) = -7\end{aligned}$$

Nyní spočteme determinanty matic, kde postupně nahrazujeme první, druhý a třetí sloupec pravou stranou rovnice.

Dopočítáme první složku výsledného vektoru (nahrazujeme první sloupec):

$$\begin{aligned}&\det \begin{pmatrix} 7 & 1 & 3 \\ -6 & 1 & -2 \\ 10 & -1 & 3 \end{pmatrix} \\ &= (-1)^{1+2} \cdot 1 \det \begin{pmatrix} -6 & -2 \\ 10 & 3 \end{pmatrix} + (-1)^{2+2} \cdot 1 \det \begin{pmatrix} 7 & 3 \\ 10 & 3 \end{pmatrix} + (-1)^{3+2} \cdot (-1) \det \begin{pmatrix} 7 & 3 \\ -6 & -2 \end{pmatrix} \\ &\hspace{15em} \text{(Rozvoj dle 2. sloupce)} \\ &= (-1)(-6 \cdot 3 - (-2) \cdot 10) + (7 \cdot 3 - 3 \cdot 10) + (7 \cdot (-2) - 3 \cdot (-6)) \\ &= -(-18 + 20) + (21 - 30) + (-14 + 18) = -2 - 9 + 4 = -7\end{aligned}$$

Dostáváme  $x_1 = \frac{-7}{-7} = 1$ .

Dopočítáme druhou složku výsledného vektoru (nahrazujeme druhý sloupec):

$$\begin{aligned}\det \begin{pmatrix} 2 & 7 & 3 \\ -1 & -6 & -2 \\ 3 & 10 & 3 \end{pmatrix} &= \det - \begin{pmatrix} -1 & -6 & -2 \\ 2 & 7 & 3 \\ 3 & 10 & 3 \end{pmatrix} = \det - \begin{pmatrix} -1 & -6 & -2 \\ 0 & -5 & -1 \\ 0 & -8 & -3 \end{pmatrix} \\ &= \det \frac{1}{5} \begin{pmatrix} -1 & -6 & -2 \\ 0 & -5 & -1 \\ 0 & 40 & 15 \end{pmatrix} = \det \frac{1}{5} \begin{pmatrix} -1 & -6 & -2 \\ 0 & -5 & -1 \\ 0 & 0 & 7 \end{pmatrix} = 7\end{aligned}$$

Dostáváme  $x_2 = \frac{7}{-7} = -1$ .

Dopočítáme třetí složku výsledného vektoru (nahrazujeme třetí sloupec):

$$\begin{aligned}\det \begin{pmatrix} 2 & 1 & 7 \\ -1 & 1 & -6 \\ 3 & -1 & 10 \end{pmatrix} \\ \det \begin{pmatrix} 2 & 1 & 7 \\ -1 & 1 & -6 \\ 3 & -1 & 10 \end{pmatrix} &= -\det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -6 \\ 2 & 1 & 7 \\ 3 & -1 & 10 \end{pmatrix} = -\det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -6 \\ 0 & 3 & -5 \\ 0 & 2 & -8 \end{pmatrix} \\ &= -\frac{1}{3} \det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -6 \\ 0 & 3 & -5 \\ 0 & 6 & -24 \end{pmatrix} = -\frac{1}{3} \det \begin{pmatrix} -1 & 1 & -6 \\ 0 & 3 & -5 \\ 0 & 0 & -14 \end{pmatrix} = -14\end{aligned}$$

Dostáváme  $x_3 = \frac{-14}{-7} = 2$ .

**Výsledek:** Řešení je vektor  $(1, -1, 2)^T$ .

## Další příklady k procvičení - početní

**Úloha 6:** Pomocí determinantu spočítejte objem rovnoběžnostěnu se stranami  $(4, 2, 1)^T$ ,  $(5, 1, 0)^T$ ,  $(2, 1, 1)^T$ .

**Výsledek:** Determinant vyjde  $-3$ , tedy objem je  $3$ .

**Úloha 7:** Pomocí adjungované matice najděte matici inverzní (pokud existuje) k následující matici nad tělesem reálných čísel i nad tělesem  $\mathbb{Z}_5$

$$a) \begin{pmatrix} 1 & 0 & 2 \\ 1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix},$$

$$\textbf{Výsledek:} \text{ Nad } \mathbb{R}: |A| = 4, \operatorname{adj}(A) = \begin{pmatrix} 2 & 2 & -4 \\ -1 & 1 & 2 \\ 1 & -1 & 2 \end{pmatrix}, A^{-1} = \begin{pmatrix} 1/2 & 1/2 & -1 \\ -1/4 & 1/4 & 1/2 \\ 1/4 & -1/4 & 1/2 \end{pmatrix}$$



Nad  $\mathbb{Z}_5$ :  $|A| = 4$ ,  $\text{adj}(A) = \begin{pmatrix} 2 & 2 & 1 \\ 4 & 1 & 2 \\ 1 & 4 & 2 \end{pmatrix}$ ,  $A^{-1} = \begin{pmatrix} 3 & 3 & 4 \\ 1 & 4 & 3 \\ 4 & 1 & 3 \end{pmatrix}$

b)  $\begin{pmatrix} 1 & 2 & 4 \\ 2 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

**Výsledek:** Nad  $\mathbb{R}$ :  $|A| = -5$ ,  $\text{adj}(A) = \begin{pmatrix} 1 & -2 & -2 \\ -1 & -3 & 7 \\ -1 & 2 & -3 \end{pmatrix}$ ,  $A^{-1} = \begin{pmatrix} -1/5 & 2/5 & 2/5 \\ 1/5 & 3/5 & -7/5 \\ 1/5 & -2/5 & 3/5 \end{pmatrix}$

Nad  $\mathbb{Z}_5$ :  $|A| = 0$ , tudíž  $A$  je singulární nad  $\mathbb{Z}_5$  a  $A^{-1}$  neexistuje,  $\text{adj}(A) = \begin{pmatrix} 1 & 3 & 3 \\ 4 & 2 & 2 \\ 4 & 2 & 2 \end{pmatrix}$ .

**Úloha 8:** Pro které hodnoty parametru  $a \in \mathbb{R}$  je následující matice regulární?

$$A = \begin{pmatrix} 5-a & 2 & -1 \\ 2a+1 & a & 1 \\ a-4 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

**Výsledek:**  $a \neq -8$

## Další příklady k procvičení - dokazovací

**Úloha 9:** Říkáme, že matice  $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$  je antisymetrická pokud  $A^T = -A$ . Ukažte, že pro lichá  $n$  je antisymetrická matice  $A$  singulární.

*Uvědomte si, kde se používá předpoklad, že  $n$  je liché.*

**Nápověda:** Využijte vztahu mezi determinanty  $A$  a  $A^T$  a změny determinantu při elementárních řádkových úpravách.

**Úloha 10:** Ukažte, že pro každou matici  $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$  existuje matice  $D$  taková, že

$$D_{i,j} = \begin{cases} \pm 1 & i = j \\ 0 & i \neq j \end{cases}$$

a  $A + D$  je regulární matice.

**Nápověda:** Postupujte matematickou indukcí, využijte kritérium regularity a řádkovou linearitu determinantu.

**Úloha 11:** Rozhodněte, zda platí následující výroky. V případě, že neplatí, lze výraz upravit, aby platil?

a) Pro každou matici  $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$   $\text{adj}(A^{-1}) = \text{adj}(A)^{-1}$ .

**Výsledek:** Ano. Nezapomeňte zdůvodnit, že obě strany mají smysl pro  $A$  regulární a obě strany nemají smysl pro  $A$  singulární. Použijeme Větu o adjungované matici (viz věta 9.21 ze skript Milana Hladíka).

$$b) \text{adj} \begin{pmatrix} A & 0 \\ 0 & B \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \text{adj}(A) & 0 \\ 0 & \text{adj}(B) \end{pmatrix}.$$

**Výsledek:** Ne. Protipříkladem jsou například matice:  $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$  a  $B = \begin{pmatrix} 4 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$ .